

Lavnički in izdajatelji: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kotarje v Novem mestu. — Izdaja vsak petek. — Urejuje izdajateljski odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Tiskarska Slovenskega poročevalca v Ljubljani, predstavnik Franjo Plevlja. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 26. — Poštni predel 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekodi račun pri Mestni branilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina znaša 400 din. polletna 240 din, četrletna 120 din in je plačljiva vnaprej.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomeli

STUDIJSKA KN
NOVO MESTO

vo mesto

Belokranjski vinogradniki na nedeljskem posvetovanju v Metlikah:

Zakon o vinu naj zaščiti vinogradništvo

Odbori Zvezne ljudske skupščine so že nekajkrat pretrsali osnutek zakona o vinu, ki je nujno potreben, prav tako kot zakon o obnovi vinogradništva. Navzitek večkratnim pretresom osnutka navedenega zakona ta ni bil sprejet, ker so različna mišljena o posameznih postavkah zakonskega osnutka. Osnovna sporna stvar je, ali naj se dovoli izdelava umetnih vin ali umetne pižaje, podobne vinu, kot jo imenujejo. Razumljivo je, da zakon o vinu živ zanimal vse naše vinogradnike, zato bi bilo prav, da bi pri sprejemjanju tega zakona upoštevali njihove korist, saj je vinogradništvo v naši državi pomembna gospodarska panoga za mnoge, sicer zelo pasivne predele pa celo glavnata panoga.

Metliška zadružna Metlika je, poznajoč pereče probleme belokranjskega vinogradništva, sklicala v nedeljo 31. julija v Metlikah širši posvet vinogradnikov. Navzitek lepemu vremenu, ki je sledilo celotedenškemu deževju in je mnogo zadržalo doma pri žetvi in koňji, se je posvet udeležilo nad 150 vinogradnikov iz Metlike in okolice. Na posvet so povabili tudi ljudske poslance, da bi se z njimi pogovorili o problemih vinogradništva, toda žal se vabilu ni edzval nobeden, kar so jim navzoči vinogradniki zamerili. Da pa bodo poslanci navzite temu seznanjeni o čem so vinogradniki razpravljali, jim bodo pospeli prepise z pisnika.

Obnova vinogradov je nujno potrebna, toda ...

Da je belokranjsko vinogradništvo nujno potrebno obnoviti, je že dolgo znana stvar, saj so posamezni nasadi starci tudi do 70 let. Mnogi obnavljajo svoje vinogradnike nenačrno in s podsevanjem Šmarince, kar je prav tako nepravilno in škodljivo. Potrebno je načrno obnavljati, njegova osnova pa je dober trsnji material. Nove trsnice, ki jih v Beli krajini urejajo, so prvi korak k načrni obnovi vinogradov. Temu namenu in boljši kvaliteti pridelnika bo služila tudi nova vinska klet, ki jo grade v Metliki. Ob-

nova bo terjala velike napore in znana finančna sredstva. Spričo dejstva, da se na trgu pojavijo vedno večja količina umetnih vin, zaradi česar ostaja nepridomek »zaloge naravnih vin tudi pri sedanjem majhnem pridelku, se vinogradniki resno vprašajo, ali se investicije za obnovno vinogradov izplačajo. To tembolj, če bo novi vinski zakon vseboval določila, da je izdelava umetnih vin ali pižaj v naši državi dovoljena. Ta, vsekakor tehten pomicek, je prevladoval tudi na posvetu v Metliki.

V dostojnem razgovoru o vseh vprašanjih vinogradništva so navzoči v glavnem podprtli: vinogradništvo je v bodici metliški občini glavnata gospodarska panoga, za veliko vasi pa edini vir dohodka. Vinogradni starci in nujno potrebeni načrni obnovi. Tega se vinogradniki dobro zavedajo, kot se zavedajo, da se mogoče same z dobro kvaliteto uveljavljati na trgu. Spričo težnje, ki zagovarja izdelavo in prodajo umetnih vin, pa njihovo vinogradništvo nima bodočnosti. Poudarjajo, da je socialistično gospodarstvo načrno, zato je treba tudi vinogradništvo postopati načrno. V to načrnost spada tudi javstvo, da bodo pridelki lahko vnovčili. Dovoljena izdelava umetnih vin vinogradniku ni jamstvo za prodajo njegovega pridelka. Že sedaj, pri majhni lanski vinski letini, imajo vinogradniki nepridomek »zaloge vin«, čeprav jih nudijo pod lastno proizvodno ceno. To jih resno skrbi in jim vzbuja upravičen pomicek pred velikimi investicijami za vinogradništvo, hkrati pa pomeni to tudi strah za obstoj, za tiste predele, kjer je vino glavni ali edini vir dohodka. Pri tem poudarjajo belokranjski vinogradniki, da je to stališče vseh slovenskih vinogradnikov od goriških Brd pa do Kolpe.

Kemija ima brez umetnih vin dovolj dela

Iz teh in drugih upravičenih razlogov se vinogradniki metliške občine v imenu vseh ostalih

vinogradnikov obračajo na ljudske predstavnike v Zvezni ljudski skupščini s prošnjo, da naj novi vinski zakon zaščiti vinogradnike po vsej državi. Predvsem naj vsebuje vinski zakon določila, da se v naši državi, kjer imamo dovolj zdravih prirodnih vin, prepove izdelava umetnih vin, tako kot je to povedano v drugih naprednejših državah, kot na primer v Franciji in drugod. Niso proti napredku kemije, ki ima dovolj široko polje dela brez izdelave umetnih vin. Belokranjski vinogradniki so prepričani, da bo Zvezni ljudski skupščini upravičene ugovore in pripombe vinogradnikov pri sprejemjanju novega vinskega zakona. V tem smislu so tudi sestavili in poslali posebno rešiljko Zvezni ljudski skupščini.

Pomisleki glede sedanjega načina plačevanja trošarine

Med ostalimi vprašanjimi vinogradništva so navzoči obravnali še trošarino odnosno davek na promet proizvodov, ki ga mora plačati vinogradniki od pridelka vina. Minenja so, naj bi ta davek plačalo gostinstvo, se pravi kupec. Prav tako so proti merjenju vina s palico v sodih pri pridelovalcih in odmerjanju, koliko smo kdo popiti brez plačila prometnega davka. V davku po katastru naj bodo zajete vse kmetovalčeve neposredne družbenje dajatve. Odkrito, kot je znalo Belokranje, je eden izmed njih povedal:

»To, da mi vsako leto s paličem premjerijo vino v sodu, mesti da vsaj nekaj vina skrijem pred merilci. Pri tem mi pomagaš sin, tako se bo tudi on navadil delati nepošteno nasproti družbi. Mislim, da je treba dosedanji način kontrole odprijeti.«

Ostro so vinogradniki nastopili tudi proti gostincem, ki prodajajo umetna vina, medtem ko leže pri njih na zalogi nepridomek kolikor pristnih naravnih vin. Sklenili so, da bodo také gostilne bojkotirali. Prav tako si jasno zdrižali med kupom in prodajo ceno vina prevelika.

V drugi točki dnevnega reda je LOMO potrdil zaključne račune za leto 1954 finančno samostojnih zavodov na območju mesta. Glavni del dobinka teh zavodov v skupnem znesku okoli 1.800.000 din gre v proračun mestne občine.

Na seji je LOMO rešil tudi vrsto tečnih upravnih zadev. Potrdil je razrešitev dosedanja upravnika hotela Kandija Viktorja Kečekeža in imenovanje novega upravnika Jožeta Tomjeta. Za direktorja podjetja »Snaga« je odbor imenoval Zvonkotu Sadarja. Služiteljica se odcepila od Pekarij ter postane samostojno podjetje. Za njenega upravnika je bil imenovan Viktor Kastelic. Prav tako postane samostojno podjetje mizarški obrat na Brodu. Za upravnika tega novega mizarškega podjetja je bil imenovan Bogomir Koščak. Podjetju Mesarjija so dovolili razširitev poslovanja na nakup in prodajo klavne živine.

Ljudski odbor mestne občine

je odobril zamenjavo stanovanjskih hiš med mestno občino, Rudolfov Smole in tapetnikom Pavličem iz Zabje vasi. Z zamenjavo dobi občina v last Smoletovo hišo na Loku, Smola dobiti Pavličevi hiši v Žabji vasi. Pavlič pa hišo narodne finančne skupštve cest. Štev. 2 v Kandiji. Smoletovo hiša na Loku bo preurejena za potrebe športnih stadionov. Z zadovoljstvom so odborniki tudi vzel na znanje, da bo občina še letos prileži z deli za likovanje odnosno asfaltiranje Sukljetove ceste proti bojniščici.

Sedem komisij je pri odboru RK skrbelo za uresničevanje številnih nalog, ki jih opravlja ta človekoljubna organizacija. Zdravstveno proslevljanje je doseglo v tem letu vidne uspehe, zlasti v 25 tečajih za žensko mladino, ki jih je obiskalo 501 dežel. Komisija za male sanacije je lani vodila 12 del, od katerih je bilo dosegrenih 7, pet pa jih je leto v delu na podeželu prispeval 1.200.000 din, vrednost opravljenega dela pa znaša nad 5.200.000 din. Letos je komisija prevzela še 5 del, za katera bo prispeval OLO 940.000 din. Glavni odbor RKS pa pol milijona dinarjev. Tako bodo ljudje spet dobili zdravo pitno vodo, urejenih bo več hidravličnih gnognihnih jam in podzemnih voda.

Po izvlotitvi delovnega predsedstva, ki ga je vodil ing. Ivo Zobec, je poročal o stanju v organizaciji Rdečega križa v novomeškem okraju dr. Tone Hočevar. Našel je oblike sodelovanja RK s svetom za ljudsko zdravstvo, nato pa navedel med drugim, da dela v okraju 23 občinskih in 12 vaških odborov RK, v katerih je bilo konec leta 1954 skupaj 4200 članov. Letos naj bi se število odraslih članov RK v sedanjem novomeškem okraju povečalo na 6000 članov. Ob koncu prvega pol-

VREME

za čas od 5. do 14. avgusta. Deževalo bo nekako 6. ali 7. 11. in 14. avgusta. Drugo lepo vreme, zlasti med 8. in 10. avgustom.

Prihodnji posvet predstavnikov lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primorskih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

V vsako hišo kočevskega in novomeškega okraja

»DOLENJSKI LIST«

Posvet o problemih lokalnega tiska

Osem pokrajinskih listov v Sloveniji izda vsak teden približno 60.000 izvodov časnikov. Tako zmanj lokalni tisk se je v desetletju po osvoboditvi krepl zasedel in lahko trdimo, da prebere vsak teden vsaj 200.000 ljudi v Sloveniji bodisi Slovenski Jadran, Celjski tisk, Primorske novice, Glas Gorenjske, Zasavski vodnik, Pomurski vestnik, Ptujski tisk ali pa Dolenski list. Sredki potrebani take množice bralcem niso kar na lahkem, niti ne neodgovorno delo. Da bi pregledal dilemata preko enega pot, izmenil doseganje izkušnje ter se pomenili o številnih vprašanjih, ki tarejo uredništva in uprave pokrajinskih listov, so se na pobudo uredništva technika Glas Gorenjske zbrali v soboto 30. aprila v Kranju predstavniki uredništva slovenskih lokalnih časnikov. Posvet je so udeležili tudi podpredsednik OLO Ivan Bertroncij-Johan,

zvezni ljudski poslanec Vili Skrjanec iz Trbovlja, predsednik MO SZDL Kranj Martin Košir, član upravnega odbora Novinarskega društva Slovenije Ciril Ster ter dopisnik Radija Ljubljana in dnevnih listov iz Kranja.

Udeleženci posvetu so razpravljali o številnih stanovskih vprašanjih in o novinarskem kadru pri pokrajinskih listih. Pogovorili so o vsebinah in oblikah del v lokalnih časopisih ter o porečih upravnih, finančnih in ostalih problemih lokalnega tiska. Sklenili so ustaviti sekčijo lokalnega tiska pri Novinarskem društvu Slovenije, s pomočjo katere bodo tesnejše povezani z državnim in komisijo za tisk pri Glavnem odboru SZDL Slovenije.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

skih novicah«.

Prihodnji posvet predstavnikov

lokalnih listov bo končal septembra v Novi Gorici pri »Primor-

Podprimo napore Rdečega križa!

(Nadaljevanje s 1. strani)

nekaj pomoći, so ljudje spoznali, kaj pomeni pomoč boljševiku v sili in se radi včlanjujejo. Moramo jim zato povedati, da redna članarina ni zaradi tega, da bi z njo kaj kupili, temveč da bi pomagali z njim, ki so ob nemadnih nesrečah pomoči najbolj potrebnemu. Delo organizacije pa naj bo zlasti usmerjeno v zdravstveno prosvetjanje ljudstva, v sodelovanje z ljudsko oblastjo in v razširjenje načel Rdečega križa.

NA ROKAH BI NOSILI TI STE LJUDI, KI SO NAM POMAGALI DO VODE...

Tako so prejšnji teden rekli ljudje na Krvavčem vrhu v Belli krajini, ko je začelo v vasi gorenji in so obvarovali naselje s tem, da so vzel vodo iz novega vodnjaka, ki jim ga je pomagal zgraditi Rdeči križ. Menda ta primer dovolj potrjuje izreden pomen malin asanacij, ki jih vodi Rdeči križ v končni podnebškega prebivalstva. Predsednik okr. odbora RK v Crnomlju Karel Jerman je na plenumu povedal, da so lani poleg vodnjaka na Krvavčem vrhu zgradili tudi napajališče v Tribučah in zajeli vodo v Radoviči. Letos je treba dograditi ostalo vodnjaka v Dragomljivem, dokončati dela na Krvavčem vrhu, v Radovici, Marinčibu in v vasi Drage povravniti vodnjak, za kar bo treba nad 1.400.000 din. Letos bi potrebovali za ta dela 2.900.000 din pravnost za asanacijska dela pa je še več. Lani so porabili za takšna dela 1.827.000 din, za 273.000 din pa so nakupili cement, ki ga imajo v Metlikah 7 in v Crnomlju 15 ton.

Tečajev RK je bilo lani v Belli krajini 13. obiskovalo pa jih je 227 deklek. Perek problem je v okraju tuberkuloza. Zabeleženih je 188 aktivnih bolnikov, pod nadzorstvom pa jih je kakih 400. Poleg zdravstvenih domov v Crnomlju in Metlikah delujejo zdravstvene postaje na Vinici, v Adleščih. Predgradu (trenutno brez medic, sestre, v Semiju in Suhorju, v Gradcu pa zdravstveno postajo še ustanavlja). V okraju je še 7 postaj prve pomoći, ki jih vodi tečajnice Rdečega križa.

Slabo pa je s članstvom RK v črnomaljskem okraju. Svoj čas so menili, da imajo 4200 članov, po spiskih in plačani članarinai pa so ugotovili, da jih je pribl. 1410. Na takih primerih, kot je gornji iz Krvavčega vrha, lahko ljudem otipljivo pokažemo, kam gre članarica RK, kako koristiti dinar posameznika skupnosti tam, kjer je pomoč najbolj preudarno gospodariti. Medtem ko so doslej organizacijski tajniki RK nosili glavno težo dela, mora odgovornost za sedanje nove naloge preiti na odbore Rdečega križa kot celote.

Gospodarsko-finančno poročilo za okr. odbor RK združenje je občina Novo mesto je na plenumu prebrala Milica Šali; odbor ima nad pol milijona din dobroimetij poleg inventarja. Iz Crnomlja je poročal o gospodarskem stanju

ljudstva, na občinske odbore RK. Od dela šestih komisij, ki bodo pri posameznih obč. odborih, je odvisno v veliki meri, kako bomo te naloge uresničevali. Za borbo proti tuberkulozi, za male asanacije, za važno bitko proti alkoholizmu itd. dobiva RK vedno večja materialna sredstva od države in mora z njim kar najbolj preudarno gospodariti. Medtem ko so doslej organizacijski tajniki RK nosili glavno težo dela, mora odgovornost za sedanje nove naloge preiti na odbore Rdečega križa kot celote.

Gospodarsko-finančno poročilo za okr. odbor RK združenje občine Novo mesto izvabilo 33 tedenovščev in tovaršev, v izvršni odbor 11, in nadzorni pa 5. Izvolil so še 2 delegata za GO RKS in 1 novega člana za finančno inšpekcijo pri GO. Sklepki so bodovali delo in dogovorom o izvolitvi novih občinskih odborov RK je bila združitev organizacij Rdečega križa naših doseganj v skrajih zaključena.

Kako je z novomeškim Glavnim trgom

Sedanja dela za končno urejanje Glavnega trga v Novem mestu so predmet kritike prebivalcev, če da se da dela nenačrtano, počasi in da je tudi veliko nepotrebnih ali dvakratnih del. O tej zadevi je postavil na zadnji redni seji ljudskega odbora mestne občine vprašanje tudi odbornik Martin Pavlin. Stvar je v resnicah sledila:

Glavni trg urejajo po načrtih arhitekta profesorja Marijana Mušiča, po čigar zamisli je bil urejen tudi spomeniški del mesta z Ljubljanskimi vratami in Kldričevim trgom. Urediti tak prostor, kot je novomeški Glavni trg, nikakor ni lahka stvar. Najprej je treba poudariti, da bi lahko obenem izvedli vsa potreboda. To je tudi iz tehničnih razlogov nemogoče. Velike težave so bile že s tlakovanjem ceste, ker je bilo treba cestične nekoliko izravnati, hkrati pa urediti tudi kanalizacijo. Svet, kjer stoji Novo mesto, je valovit, kar velja še posebej za Glavni trg. Vsako zmanjševanje terena je treba pravljiti, ker so hiše zidane čisto na površju brez vsakršnih z-

trebno delo, kar pa nikakor ni previdljivo.

Ko je bil obnovljen in pojasnjen vodovod, je bilo treba skozi mesto položiti cevi večjega premera. To je pomenilo dvojno prekopavanje trga: izkop za nove cevi in izkop starih. Sele na to so lahko prideli z urejanjem pločnikov, ki so bili dodajali raznih oblik in kvalitet. Gradnja entitativnih pločnikov ni lahka stvar zaradi višinskih razlik cestiča in stavb. Če hočemo zgraditi vsaj približno enotne pločnike, je treba stare odstraniti, kar je za nekaterih ljudi, ki tega ne razumejo, predmet kritike.

Pri utrjevanju tlaka med cestičem in pločniki so se pokazale nove težave. Zaradi ilovnatih podlage se je tlak usedal; izpod 30 tonskega valjarija je silila ilovica. Na takih krajih je bilo treba tukad opotoviti in sjetiti na lastni režiji in zato o kakih velikih izdatkih za ta dela ni govor, kar bo tako razvidno iz obratuna po končanih delih.

Na koncu lahko še povemo,

da izvaja vsa dela na trgu ljudski odbor mestne občine v lastni režiji in zato o kakih velikih izdatkih za ta dela ni govor, kar bo tako razvidno iz obratuna po končanih delih.

UMAZANCIEM JE VSE UMAZANO

Debelo je pogledal pred nedavnim Franc Sircelj iz Kota pri Semiču, ko je šel mimo hišo Kristine Macelje. Kar na lepem se je postavila pred njega:

„Zakaj si pa ti rekel, da bo treba mene pospraviti? Kaj sem pa hudega storila, jabi ali komu drugemu? Ce bi se to zgodilo, bi se prav gotovo moji otroci naštevalli!“

Začuden, ker kaj takega Sircelj ni nikoli rekel, je poizvedoval, od kod to. Maceleto je povedala Hoznarjeva, ta pa je izvedela od drugih žensk, da je res temu v tem rekel. Po isti vlniljje se je Maceleto izjavila, da je to živa resnica.

Na koncu konca pa se je vse to nekdo na lepem izmisli.

Morda bi kdo dejal, da je to navadno žensko čenčanje, pa ni.

So ljudje, ki jim vedenje posreščajo, oblatiti tega ali onega človeka-komunističa pred družbo.

Med seboj take ženske (pa tudi moški) se še najdejo) govorijo:

„Le poglej jih, brezbožne komunisti! Ne molijo, ne gredo v cerkev, otrok ne posiljajo k verouku in svetim zakramentom, vzgajajo prave pogane! — in podobno. Za javnost pa vržejo se kako hudo izmisljito, da bo bolj držalo!“

Take grožnje, kaj! Se živiljna nismo varni pred njimi!“

Res so take izmisljene bolj za inozemsko kot domačo rabo, kjer ljudje dobro vedo, kaj je najčešči.

Opozorjam da bomo vozili z avtobusom vsak dan na zagrebški velesejem, ki bo od 2.-13. septembra. Naročite pravčasno pri nas avtobus, ker je najčešči.

Smrt v naraslem potoku

Gospodinja Antonija Skubic iz Meniške vasi pri Dolenjskih Toplicah je 27. julija po koštu odpravila plet korenje. Na nivoj je morala preko potoka Radešča, ki je zaradi deževja močno narasel. S colonom se je podala preko potoka pri Rodinovem mlincu v Selih. Ker je šla preblizu jezu, jo je tok zanesel čez jez, pri čemer je pada v potok. Iz vode so jo potegnili 800 metrov niže od kraja nesreče, vendar je bila že vsaka pomoč zmanjšana.

Zaradi neuslušane ljubezeni v smrt

26-letnega avtomehanika I. H. so našli ponori 27. julija v Brdilju nezavestnega. Tako so ga prepeljali v bolnišnico, toda je med prevozem je umrl. Kaže, da je bila vzrok samomora z dosegajem, ki je neugotovljen strupom nesrečna ali pa neuslušana ljubezen.

Od tedna do tedna

Na mogočnem zboru v Karlovcu, na praznovanju Dneva obvezstja hrvaškega naroda in desetletnega osvoboditve, je govoril v sredo predsednik Tito in 200.000 poslušalcev, da je našo pravljivo priznava njegovim besedam. Prisluhnula pa jim ni samo velika množica hrvaškega ljudstva in ne samo narodi Jugoslavije pri radio-aparatu, marveč tudi vsi miroljubni narodi, kakor prisluheno našemu predsedniku zmenje, kadar s spregovori tehtne, iz temeljitega poznavanja svetovnega položaja izvirajoče državninske besede.

Tokrat je vejlj govor našega predsednika razen tekčim notranjim zadevam tudi nekaterim važnim vprašanjem naše zunanje politike. Tovarš Tito je znova poudaril, da zavezniki niso dovolj cenili naših žrtev. Zato tudi togo, brez potrebnega razumevanja obravnavajo vprašanje naših dolgov. Samo Sovjetska zveza je ubrala v tem oziru pravo pot, odkar so prišli v Moskvino krmilo trezni moži, ki obravnavajo mednarodno življeno, s široko uvidevnostjo in državniško modrostjo. Sovjetski voditelji so z dejani dozaki, da razumejo naše gospodarske težave in potrebe. Odločno besede je spregovoril predsednik Tito na naslov Nemčije, ki na vse načine zavlačuje pogajanje o predvojnih in medvojnih dolgovih nasproti Jugoslaviji. Predsednik Tito je odločno izjavil, da pričakujemo od Nemcev, da bodo na trgu zasajenih več visokorastnih dreves, je treba predasfaltiranjem izkopati še jamete za vrnitev naših žrtev. Zato tudi togo, brez potrebnega razumevanja, da se ne pustili vstili nogenega prelivanja krvi, pa je tudi ta nevarnost v glavnem odstranjena. Se več, govor predsednika kitajske vlade in zunajnjega ministra Cu En Laju je pokazal, da je Kitajska pravljena začeti z ZDA pogajanja o ureditvi perečih daljnovežnih vprašanj. Enako pripravljenost so izpričale tudi ZDA.

In v ponedeljek sta se že sestala v Zenevi ameriški in kitajski veleposlaniki, da bi z razgovori v obravnavanjem spornih vprašanj utrdili način pogajanja med obema na ureditvi položaja na Dalnjem vzhodu najbolj zainteresiranima velesila. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zdaj na vrsti Azija in da bo težišče svetovnega političnega dogajanja za nekaj časa prenešeno na Daljni vzhod. In miroljubno slovstvo po pravici pričakuje, da bodo razgovori med ZDA in Kitajsko enako blagodejno vplivali na napetost na Dalnjem vzhodu. Vse kaže, da je po ženevski konferenci za Evropo zd

IZ NAŠIH KRAJEV

Tudi na Pristavi je zasvetila električna luč

Malo se je pisalo o naporih na podgorjanskih vasi. Odbor je bil organiziran že pred 3 leti in je tudi ves čas aktivno delal. Naloge tega odobra ni bila lahka, če pomislimo, da je moral organizirati vse dela, kar jih je bil prej postavil ljudstvo in podjetje, ki je prevezelo dela v tem področju. Težko je opisati vse težave in zaprake, ki so nastale v tej dobi, pa vendar je trud rodil sodave. Elektrika je svetla v Podgradu, Vojni vasi, Koncu in Pristavi.

Na večer pred Dnevom vstaje slovenskega naroda je zasvetila električna luč tudi na Pristavi. Kasnško je bilo veselje vaščanov si lahko predstavljamo s tem, da je bilo na skromni vaski proslavljen v čast otvoritve električne luči, stara in mlado. Da je proslava res tako lepo uspela, se je treba predvsem zahtevali samim vaščanom.

Seveda ne smemo pozabiti počitovanega predsednika vaščanskega odobra za elektrifikacijo tov. Alojza Kobeta in njegovega so-tovariša Jožeta Kastelica, ki imata veliko zaslug za elektrifikacijo vasi, kakor tudi za proučevanje.

Na proslavo je vaški odbor povabil tudi odbornike iz drugih vasi. Navzvod je bil direktor podjetja gradnje in remonta gruba s tov. Cesarjem, ki je opravila vsa strokovna dela. Vaščani so se vsi udeležili proučevanja v krampljih o časih, ko ni bilo ne petroleja ne drugih podobnih stvari, da bi vsaj v najnovejših primerih načrtali. Tako je bilo nekot, so de-

pa izrekamo naši revolucionarni ljudski oblasti, ki je z razumevanjem materialno in moralno podprla to veliko delo. Priznanje zaslužijo tudi vaščani, ki so doprinesli številne žrtve za doseg celja. Zahvaljujemo se tudi priznanemu godcu iz Podgrada, »Triletovemu Jožetu«, ki je polkam v valčki navdušil vse navzoče in pripomogel, da so ljudje veseli v zadovoljju pozbivali na trud, ki so ga žrtvovali pri tem tako pomembnem delu.

V slovo priljubljeni učiteljici

5. julija nas je zapustila in odšla na novo službeno mesto Ambruščanov, ki smo vas ljubili in spomavali, nikar ne pozabitev. Vaša dejavnost in zgodljivo življenje v Ambrusu pa naj bosta svetel vzgled vsej mladini Ambrusa in okolice!

Novice iz Bušinje vasi

Ker v časopisu večkrat beremo o novihtih in toči, smo tukaj začeli s splošno žetvijo v drugi polovici julija. Marsikate-priča pšenica je padla pod srpm, ko še ni bila popolnoma zrela, ker so se ljudje bali toče. In res so se 22. julija, okrog druge ure popoldne, pripodili čez Gorjance temni oblik, iz katerih se je vila ploha, za njo pa kot orehi in lesnički debela toča. Pšenica je bila k sreči že skoraj vsa požeta. Toča je padala le kratek s, trikratnem presledkom.

Po nevihti so ljudje hiteli v vinograde gledati škodo. Nekateri so šli na Suhor, da bi hitro kupili galico in poškropili pri-zadete vinograde. Trgovina pa je bila zaradi praznika zaprta, a tudi galice tam nimajo na zalogi. Kdor je imel galico, je zasegal škropiti takoj, ostali pa drugač. Dan. Vinograd, so precej okleščeni, zlasti po Plešivici, vendar upamo, da ne bo prevelike škode. Zadnja tri leta smo se že kar privadili slabim letnim vinogradom.

Stružani imajo slabe zvezze

Pri nas je bila prej tudi po-dobrena pošta in so ljudje dobivali pošto na dom. Sedaj pa imamo samo pomočno pošto, ki uraduje po dve uri na dan in mora vsak hoditi po pošto sam, če hočem imeti. Po pakete moramo hoditi celo v Videm.

Ugodnih prometnih zvez tudi nimamo. Vozni stecr avtobus iz Dobrepola v Novo mesto mimo nas, toda nam z njim ni veliko pomagano, ker pride zvijaz v Struge, zvečer gre pa spet nazaj. Smo ravno na meji novomeškega okraja in ima avtobus v Dobrepolu same izhodiščno točko. Namenjen pa je ljudem iz novomeškega okraja. Stružani moramo po dve noči nekje pre-spati, če se hočemo pečati po opravkih v Ribnico, Kočevje ali Ljubljano. Nimamo niti telefona. Lahko trdim, da smo po-polnoma odrezani od sveta. O kulturnem domu pa sploh ne moremo govoriti. Igre prirejamо kar pod kozolci.

Najbolj si želimo električne

Najbolj pereče vprašanje našega kraja je pa elektrika, ki nam nato vsekemu prizadevanju, ne moremo dobiti. Ze skoraj leto dni stoje transformator, pri tudi jame so izkopane za drogove visoke napetosti, toda ne krene z mrtve točke.

Vestna upravnica Nada Grabovec lepo vodi taborike; dobrе poohlvi, poredne pograjja, v vseh pa dviga občutek samozavesti.

Cirila, Sonja in ena iz Spodnjega Loga nudijo otrokom varstvo, skrbijo pa tudi za kulturno razvedrilo. Kuharica Mička vneto skrb, kar nekot v partizanah, za lačne želodce.

Okrajski odbor ZB Kočevje se trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Dnevnega življenja poteka po pravilih tabornikov. Hrana je iz-

datna, pet obrokov na dan; ekono-mo. Čaro se dobro zaveda svojih dolnosti. Večeri menevajo ob ta-bornem ognju, pesju borbenih pes-mi in pravopredavanju dogodkov iz časov ovosvobodilne borbe.

Vestna upravnica Nada Grabovec lepo vodi taborike; dobrе poohlvi, poredne pograjja, v vseh pa dviga občutek samozavesti.

Cirila, Sonja in ena iz Spodnjega Loga nudijo otrokom varstvo, skrbijo pa tudi za kulturno razvedrilo. Kuharica Mička vneto

skrb, kar nekot v partizanah, za lačne želodce.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

Okrajski odbor ZB Kočevje se

trudi, da priskrbí možnosti za Šimboliči fiziji in moralni razvoj

otrok, katerih ocenje so žrivovali.

Zivljenja za boljše življenje de-lovali so z elektrarno na Zelenem viru, turistično kočo v Kostelu in

zakladnino načdanega gradu.

</

Nova cesta čez Gorjance

Ena edina cesta je vodila do preko Gorjancev in vezala Slovenijo s Hrvatsko. To je bila cesta Nova mesto — Metlika, s priključkom na Karlovac ali pa preko Črnomlja in Vinice na Vrbovsko.

Tej prečnic se je pridružila v teh dneh še druga. Neopačeno in brez hrupa, a vztrajno sta gradci zadnji dve leti obsežali — Slovenija in Hrvatska — podaljške gozdne cestam, ki sta doslej tekli vzporedno to in onstran meje na vrhu Gorjancev. Pri znamenitosti Pogani jami, kamor ponikuje nedaleč izvirajoči studenc Poganica, sta se cesti končno strnili. Tako smo dobili tolikan nestrupno pricačkovano novo vozevo Kostanjevica — Sošice — Karlovac, ki se pri hrvatskem Kostanjevcu veže s cesto, ki vodi preko Stoljdrage in Bregan v Samobor.

Gospodarski in turistični pomen nove ceste

Ni nam treba posebej razpravljati o gospodarskem pomenu te komunikacije, saj nam že sam pogled na zemljevid pove, da bo sekala osrče Gorjancev in tako služila celotnemu zahodnemu zaledju Trbovelj in Celjske kot bližnjica proti Karlovcu. Obenem bo v veliko olajšavo onim Slovencem in Hrvatom, ki živijo na območju Gor-

Tik pod nami, tesno ob vznožju hriba ob potoku klopoče milin, kraj njega zdijo gospodarska poslopja — svet zase, zavida in vredna domačija. Nam nasproti se zdaj dvigajo strma skalnatna stena. Izpod nje prihaja v širokem toku Studenca, ki je kot Poganica poniknila v Pogano jamo. Nekako v sredini stene je vhod v podzemsko jame z bleščicimi kapniklji.

Spet ovinek in že smo dolinico obšli. Zdaj smo nad strmo steno in se spenjamimo mimo Avguština skozi vinograde proti vali Dolzec. Če se tu ozreš, že gledeš Kostanjevico iz ptičje perspektive. Blizamo se vasi Oštrec v vozimo iz nje na levo v gozdove. Tam v daljavi, na obzoru, na visokem prevalu, se ostro odražajo obrisi hiš in med njimi obris starodavnega stražarskega stolpa nekdajnih graničarjev, ki daje petcat tej najvišje ležeči vasi v Kostanjevški občini — Cerneči vasi. Med vojno od okupatorja brezrorno požgana, je danes spet pozidana.

Globlje in globlje prodiram v gozdove, ki se vrstijo pomešani tu z malimi, tem spet z prostranimi in nepreglednimi koščicami. Neumorno se vije cesta iz zavinke v ovinek, pa spet ovinka v ovinek. Zdaj! Na desni skupina častiljivih smrek, na levi gozdarska hišica. To je

Poleg Titove in Cankarjeve kočce še Dom na Polomu

Kmalu nad Cankarjevo kočo gremo spet mimo vhoda v kraško jamo. Ponovno se vrstijo zavidi brez konca in kraja, do koder ne dosežemo mesto, kjer je nekoč stala gornja postaja žič-

ni višine uspeval edino ječmen. Oster zrak in lep razgled na Hrvatsko ter proti Trdinovemu vrhu. 90 minut od Poloma je Pogana jama, izvir Poganice, ťrelo kraške jame, razgled na Hrvatsko. Kartuzija Pleterje preko Javorovice in sv. Ožboltu, od Poloma 2 ur, prizorišča iz

Pred Pogano jamo na Gorjancih

nice. Prevozili smo 12 km in si želimo odmor. Na levo odido se voziš v Sošice, mi pa kreneš na desno, kjer se cesta neka umiri in teče enakomerno le z malenkostnimi višinskim razlikami mimo lovške koče v mračnem smrekovem gozdu, ki nosi ime maršala Tita. Kmalu se gozd razmakna in na koncu koščenice zagledamo veliko eno-nadstropno hišo, kjer bomo ostali za kratke oddih in okreplilo. To je Dom na Polomu, od nedavna stalno oskrbovana gorska postojanka Planinskega društva Kostanjevica.

Počasno leži na višini 725 m in je zelo pripravljeno izhodišče za celo vrsto izletov. Nekaj od njih je že markiranih, ostale bodo markirali letos.

Cudoviti izleti v kraje Trdinovih bojk

Taki izleti bi bili: Ječmenišče, 979 m, kjer so taborili naš predniki za časa turške nevernosti. Na koščenicih se poznajo še brazde njiv, kjer je zara-

NOB. Markirano. Paderšičev dom pri Gospodinci, Hudoklinova domačija pri Miklavžu, Trdinov vrh, peš kakih 5 ur. Markirano. Zužemberške vasi: Uskokovci, Tomaševci, Petričko selo, Gorenja vas, Kalje, Budinjak, Mrzlo polje, Cerovica itd. itd., oddaljene 2-4 ure. Kolovo-

z. Izbiro izletov je skorajda neizčrpna, kakor je tudi neizčrpna izbiro razglednih točk. Rojni gozdnični cvetlični se zgrinjajo drug za drugim, ptički brezkrabno pojo in krajajo čas samotnemu popotniku. Ta all ona gozdnina se pokaze za hip, pa takoj spet zgine v grmovju in, če si zgoden, ne bo nihj je že markiranih, ostale bodo markirali letos.

Dom na Polomu je dosegljiv za vsakega, najti bo se tako bežezen, saj te pripelje katero koljovo prav pred prag. Zato smatramo novo cesto Kostanjevica — Sošice in novo postojanko na Polomu za turistično pridebitve prve vrste na Dolenjskem.

Kako so odkrili vazelin

Poleti 1859 se je mladi njujski kemik Chesebrough sprejal mimo naftnih vrtin v Pensylvaniji in opazil, kako neki delavec strga in čisti vzdrezalke za nafto. Tu se vedno

Kvasovska iz Trebnjega Poslovodja poslovatelje št. 2: »O, gospa B., vam se ni treba drenjati za kvas, za vas sem ga že rezerviral...«

Voznik, cigan in medvedka

Pred drugo svetovno vojno so vozniki iz Bele krajine prevažali les iz Roga na Žago v Golobiniku pri Koprniku. Vozniki, ki je imel dobre konje, je naprosil lastnik žage, Kump, da bi prevzel izvor hladov iz skalovitega predela. Voznik je hotel videti predel pred prevzemom vožnje in Kump mu je dodelil mladeča cigana, ki je delal na popravljanju poti proti temu predelu, da je šel vozniški po kazal les.

Neko nedeljo dopoldne sta odšla vozniški in cigan na ogled parcele. Priderata tja in stopita na skalo. Voznik je s skalo ogledoval prostor s hladovi in pota za izvor, cigan pa je stal za njim. Voznik ga je hotel še nekaj vprašati, toda glej šmenta, cigana nikjer, kot bi se v zemlji vrdil. Voznik kliče in ogleduje, kam bi ga odneslo. V tem trenutku pa zagleda na bližnjo skalo medvedko z mladiči. Takrat se mu je posverilo, zakaj je cigan kar po »francosko« odšel. Tudi vozniški se ni vobavljal, ampak je hitro stopil iz medvedinke bližnje.

Ugodno zaposlitev

nudi honorarnemu sodelavcu ali sodelavki uredništva Dolenjskega lista. Prednost imajo doberi delništveni studentje, ki jih veseli novinarsko delo. Ponudite s kratkim življenjepisu pošljite uredništvu lista.

Cvetko Brenčič je bil zelo presenečen, ko mu je oče nekega lepega jutra dejal:

»Fant, tako ne gre več naprej.«

»Kaj hočeš reči s tem očiu?«

»To, da postopača ne bom več redil.«

»Saj vendar študiram.«

»Vpisani si res že celo veknost, za izpite se pa sploh ne zmeniš več. Samo okrog deklet se sušec. No, ker je za gospodarsko stroko tako in tako potrebna praksa, pojdeš na Dolenjsko za knjigovodijo. Ljubljane te ne bo nič prezrešala.«

Zaključeni oči se je na slino po pravici jedil. Cvetko Brenčič se je veliko bolj zamislil dekleta kakor za gospodarske vede in, kot da bi hotel lepo ponazoriti svoje ime, je bral celo od cvetke do cvetke. Žel je precejšnje uspehe. Petindvajsetletni student je bil že zdavnaj izuren v obleganju lepot. Vedel je, kako dovezeta do dekleta sreča za sladko govorico, začenjeno z izbrani poštolčini, in za ljubezni pisma, pretikana z verzi znamenitih pesnikov. Rumenaste

lase je imel tako lepo polizane in odišavljene, da bi mu jih zavidal vsak filmski zvezdnik, bricec je znal mikavno pristriči, oči so mu zarele v večni zaljubljensosti in ustnice so se mu neprhenochoma krivile v priljubljeni smehljaj.

Očetova beseda je obveljala. Cvetko je začel delati nekej na Dolenjskem kot pomožni knjigovodja. Ker je pred odhodom sveto obljubil, da se bo odšel posvetiti samo delu, mu je oče dovolil, da je vzel s seboj njegovo motorno kolo. In tako je fant še tisto poletje križeval vsako nedeljo po raznih krajih Dolenjske in se na tihem veselil, da mu bo motorizacija olajšala ljubezenske podvige. V enem samem dnevu je lažko predijaril vslavljazdalje in obiskal zapovrstje več zabav, kjer je bilo dovolj prilike za žensko družbo; razen tega je med vožnjami povabil marsikatero dekle v prikelio. Po nekaj tednih je imel že lep krog znank: Vido, Bredo, Slavko, Lojzko, Metko, Pepco, Majko, Julko in Steffko — vsako v drugem kraju.

Uspeha pa ni bilo takega kakor v Ljubljani. Ponce so rade govorile in se smejale, ampak drugega nič. O kakem poljubčku niso hotele nič sli-

čati. Cvetko se je temu močno zavida in odišavljene, da bi mu jih zavidal vsak filmski zvezdnik, bricec je znal mikavno pristriči, oči so mu zarele v večni zaljubljensosti in ustnice so se mu neprhenochoma krivile v priljubljeni smehljaj.

Cizemamemo te razlike v opisovanju ženske deklikle lepot, so si bila vse Brenčičeva pisma tako podobna kakor kakšne okrožnice. Vsa so se začela v končala z istimi besedilimi publikami, v vseh le ženinam namigovala na »srečno skupno življenje v bodočnosti.«

Kdo ve, morda bi prej ali slej kakša trdnjavica le popustila, če se ne bi pri gasilski tornobil v prijaznem dolinskem kraju našle nekdanje sošolke Vida, Slavka in Bredo, ki so prebivali sicer daleč naranči. Pomenile so se o marsičem in načele tudi vpravljana ljubezni.

»Vesta«, je dejala Vida, »meni že daje časa pisari neki Ljubljancan, ki je na Dolenjskem v službi. Pravi, da je hudo zaljubljen vame in zdražljam, da vseh devet deklet kmalu spregledalo in se povezovalo. Ugotovile so, da so vse

Drobci iz zgodovine vasi Maline

V dopisu »Iz Malin v Belli krajini«, ki ga je pred kratkim objavil Dolenjski list, je bilo nekaj napisano tudi o Zlatnem kostanju, ki raste v malinških obzrah.

Starejši ljudje iz Malin se še spominjajo, da je bil prvi odkopalec njihovega kostanjevega lesa lesni trgovec Jakob Pogačnik iz Podnarta na Gorenjskem.

To je bil med prvo svetovno vojno, leta 1915. Trgovec Pogačnik je v Belo krajino posljal svoje voznike, ki so iz kostanjevih host vozili les do železniške postaje Gradac — eno leto prej je namreč stekla tod belokranjska železnica. Takrat so vozili kostanj v hladini, ne pa v metrskih polenih, kot to delajo danes. Ker se je s prevažanjem lesa dobro zaslužilo, so si tudi domačini omisili konje, nekateri pa so tovorili les kar z volmi. Belokranjske luže so dale na tisoče vagonov kostanjevega lesa, ki so ga potem tovarne predelovali v tanin.

Pred letom 1915 ljudje niso vdeli, da je kostanjev les moge dobro spraviti v denar.

Uporabljajo so ga za popravila domačih gospodarskih poslopij in ga žgali za oglje, ki so ga prodajali kovačem in klijatnicijem. Po ložah se še danes vidijo majhne jame, ki pa so že moč zarasle in zasute. To so nekdanje oglednine.

PRED 52 LETI JE OGENJ HUDO UDARIL MALINČANE

V letu 1903, na zgodnjem poslednjem dnevu, ko so odšli

novi hiši. Krošnjar Stefan, tudi iz Malin doma, pa se je pred več kot 60 leti na Bavarskem oženil in pripeljal domov mlado ženko. Ime ji je bilo Afra. To je bilo za Malin in vso okolico zelo nenavadno: ljudje so ji rekli kar »Bajerkas.«

Krošnjarji so se v nemških deželah precej pogospodili. Prinajhali so domov mestščansko obdelečen: z uro, verižico preko televnika in s pipo v ustih. Malo-

ljudi iz zgodnjih vasi. Nihče ne ve od kdaj in zakaj ima vas ime Maline, na pobočju Peščenega hriba v brezovskih stelnikih se danes stoji v razdalji približno pol kilometra trije kamni, ki so na moč podobni malinskemu kamnu. Ljudje jim pravijo Vražji kamni. Pravljica pravi, da je v malinskem dolini (draghi) stal milin. Nekaj je voda presahlila, dobila je drugi iztok in pride baje pri Krupi na dan.

Ivan Kobše

Od nekdaj so raki — jelševci sloveni, a boljših od krških ni bilo nobenih...

nakazilo zneska. Tudi nadalje se bo našla, kakor upam, prilika. Vam dati naročila za nove posiljke in potem tudi izpolnit Vaš željo, ki ste jo navedli v prošnji z dne 24. preteklega meseca. Za sedaj pa je v Krki pot vodila v slovensko arhiva v Novem mestu.

Preko novomeškega okrajev glavarstva je prejel Novomeščan pismosna Mihal Avsec, h. št. 138, iz pisanice kraljevega dvornega maršala v Berlinu nemško listino z dne 4. V. 1871, ki se glasi v slovenskem prevodu:

»Od Vašega blagorodja za Novomeščan cesarja v Krki...

Statistika dokazuje, da se povprečna človeška življenjska doba nagni viša. Hkrati z dajšim življem pa je tudi moja sposobnost človeka, ki je njegova življenjska sila, ohranjena na dalj časa. Ameriški časopis poroča, da živi v krajcu Clinton države Iowa zdravnik dr. John Hollinger, ki je star 94 let. Pred tremi leti se je poročil z 32-letno Lucille. V tem zakonu sta mu rodila že dva otroka, eden pred kratkim, ki je tehtal kar deset funfov. (Okoli 4.40 kg.)

94-letni oče

Statistika dokazuje, da se povprečna človeška življenjska doba nagni viša. Hkrati z dajšim življem pa je tudi moja sposobnost človeka, ki je njegova življenjska sila, ohranjena na dalj časa. Ameriški časopis poroča, da živi v krajcu Clinton države Iowa zdravnik dr. John Hollinger, ki je star 94 let. Pred tremi leti se je poročil z 32-letno Lucille. V tem zakonu sta mu rodila že dva otroka, eden pred kratkim, ki je tehtal kar deset funfov. (Okoli 4.40 kg.)

CUDNA BOLEZEN

»Ja, veste, bolečine v vaši denki nogi so posledica starosti...«

»Nemočo, tovarž doktor! Saš je leva noga ravno toliko starca, pa me ne boli...«

SFERIŠKI HUMOR

»Za danes sem hotel nehati...«

zaljubljeni vlasnik.

»Ne, nikoli.«

»Res ne? Dobro pomislite...«

»Aha, zdaj sem se pa spomnil: enkrat sem res sedel tri leta...«

SRECA V NESREČI

»Ampak tale Boštjan ima po srčec!«